

KECSKÉD

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

Kecskéd 187/2017. (XII.13.) sz. Önk határozat

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	3
2. Kecskéd bemutatása	4
3. Örökségünk	7
4. Eltérő karakterű településrészek Kecskéden	12
<i>Hagyományos falu</i>	13
<i>Új beépítés</i>	16
5. Építészeti útmutató	20
<i>Hagyományos falu</i>	20
<i>Új beépítés</i>	27
<i>Műszaki berendezések</i>	30
<i>Hirdetések, reklámtáblák</i>	30
6. Zöldfelületek	32
7. Vízfelület, természetközeli területek	36
8. Gazdasági területek	40
9. Vasút	42
10. Impresszum	43

1

BEVEZETÉS

Jelen településképi arculati kézikönyv Kecskéd település építészeti jellegzetességeit hivatott bemutatni. A kézikönyv a lakosság bevonásával készült, megkezdésekor lakossági fórum is megrendezésre került, valamint a lakosság kérdőív kitöltésével is hozzájárult a kézikönyv elkészítéséhez.

A településképi arculati kézikönyvben a települést megvizsgáljuk, bemutatjuk minden érdeklődő kecskédi lakos számára a település eltérő karakterű területeit. Kecskéd különleges értéke, hogy míg fejlődő gazdag település, megőrizte hagyományait, értékes építészeti arculatát. A településen álló történeti épületek homlokzata, színezése, a lakók kertjei mind egyedi értéket jelentenek a településen, melyek megőrzésre méltóak. Ez a könyv ezeket hivatott bemutatni, továbbá útmutatást nyújt ezen értékek megőrzésére, rávilágít új lehetőségekre a jövőbeli építkezések számára.

Grúber Zoltán
Polgármester

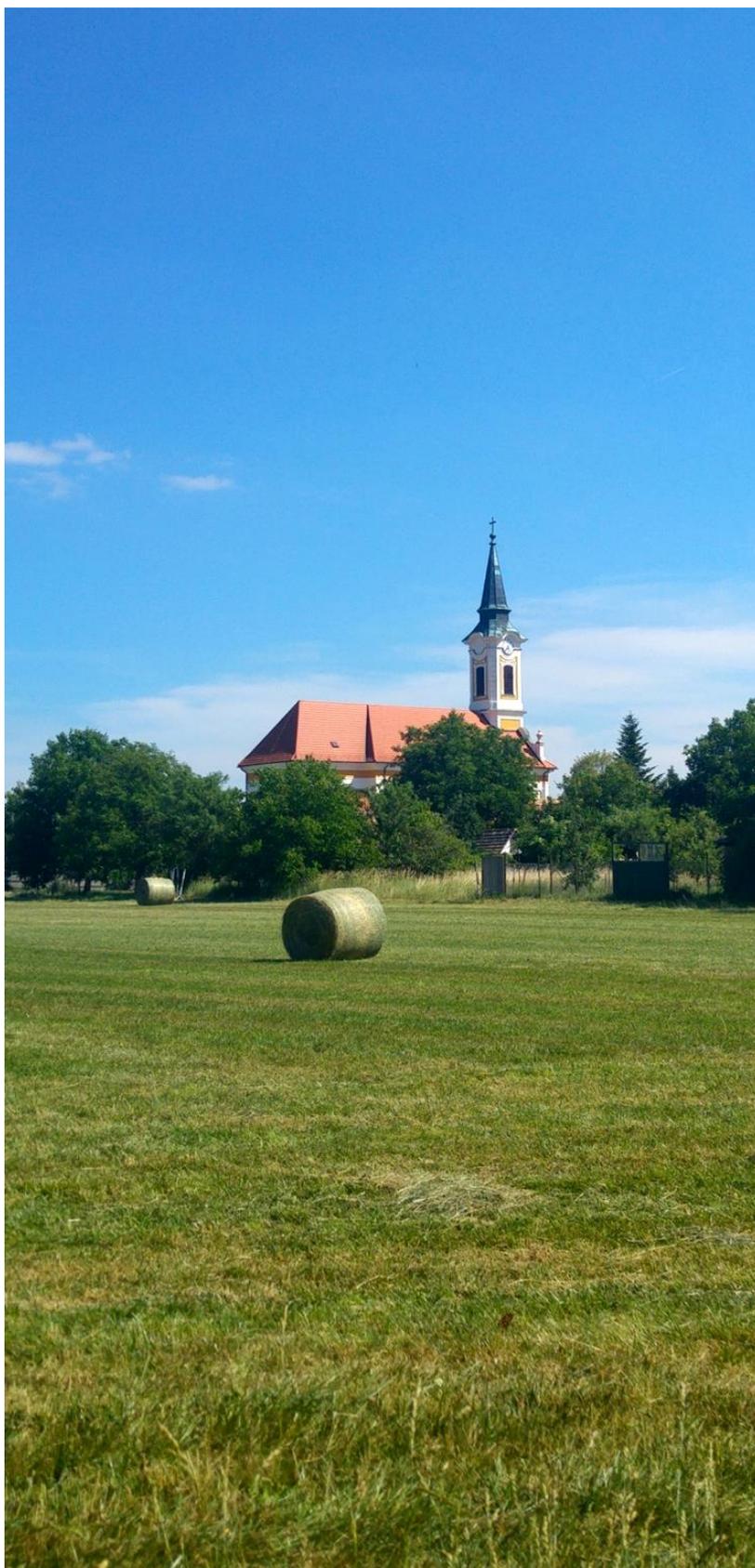

2 KECSKÉD BEMUTATÁSA

Kecskéd Komárom-Esztergom megye déli részén, Tatabányától délnyugatra, Oroszlánytól északra található. A település a Vértes lábánál, a vízfolyásáról elnevezett Által-ér-völgyben fekszik. A település közútról, továbbá vasúton, a Tatabánya-Oroszlány vonalon közelíthető meg.

A jelenleg 1990 fős település területe már a római korban lakott volt, melyre a szórványosan fellelt római leletek utalnak. A település legkorábbi leletei a paleolitikumra utaló pattintott kőszerszámok, de számos későbbi, bronzkori eszközt is felfedeztek a kutatók. A települést fekvése már az őskorban ideálissá tette a letelepedésre, a víz közelsége, az éghajlat, a termőföld minősége és a vadban gazdag erdős területek miatt. A jégkorszakban az Által-ér még jelentős folyónak számított, védelmet és élelmet is biztosított a letelepedni kívánóknak. Kr.e. 2000 körül a Makó kultúra népe telepedett meg a településen, melyre fazekas kultúránk jellegzetes edénymaradványai, temetkezési szokásaiknak emlékei utalnak. A bronzkorban a Dunántúli Mészbetétes Edények kultúrájának népére utaló jeleket a település határában találtak, melyek számottevően ékszerek, kerámiaedények maradványai, illetve temetkezési emlékek. A későbbi időszakból kevés írásos emlék maradt fenn, vélelmezhető azonban, hogy a település Gesztes várához tartozhatott, annak fenntartására fordíthatták az itteniek adóit. Az 1529-es és 1541-es török hadjáratok elpusztították az egész környéket, így amennyiben néhány porta volt is erre, az is megsemmisülhetett. A terület közel 200 évig lakatlan maradt, majd 1693-ban a gesztesi uradalommal Kecskéd is az Esterházy birtok része lett, ahova württembergi svábokat telepítettek le. A település sokat fejlődött, ami a két következő ábra, a második katonai felmérés (1846-52) és az 1941-es Magyarország Katonai Felmérése összehasonlításából is látszik.

3 ÖRÖKSÉGÜNK

Műemlékek

Kecskéd község műemlékei egy területen összpontosulnak: a római katolikus templom, illetve a mögötte lévő temetőben álló Kálvária szoborcsoport.

SZENT ANNA TEMPLOM

A község római katolikus templomát az 1760-as években építették, a késő barokk – copf stílusú építész, Fellner Jakab tervei alapján, és Szent Anna tiszteletére szentelték fel. A szabadon álló templom egyetlen hajója csehsüveg boltozatú, egyenesen záródó szentélye kupolás, aminek nyugati oldalához csatlakozik a sekrestye. Freskóit a XX. század első felében festették, orgonája 1891-ből származik. A díszes homlokzatú templom padozata égetett téglából, egy tornyában három harang található. A templom érdekessége, hogy itt őrzik a Majki Kamalduli Remeteség két díszes ereklyetartóját.

KÁLVÁRIA SZOBORCSOPORT

A templom mögötti temetőben áll Kecskéd műemlék szoborcsoportja. A sziklára emlékeztető talapzaton áll a kőkereszt korpusszal, míg a sziklán koponya és csontok láthatók. A keresztet Mária Magdolna öleli át, két oldalt pedig Szűz Mária és Szent János szobrai vannak. Az eredeti szobrot a XVIII. század közepén készítették, de akár csak a templom, ez is frissen felújított állapotban van.

Helyi védett épületek

A település építészeti örökségét tovább színesítik a község területén található helyi védett épületek, építmények. Helyi védettséget kapott a belterülettől délre a kisméretű Mária kápolna, valamint a belterület déli részén egy szobor. Lakóházak közül kettő kapott helyi védelmet, valamint a Szent Anna templom melletti általános iskola épülete. További helyi védelmet kapott a Malomágon átvezető kőhíd.

Mária kápolna

Általános iskola

Kecskéd szépségét növeli, hogy a hagyományos beépítésű területeken, több helyen is fellelhetőek a paraszti építészet elemei, úgy, mint a hosszúkás, gádoros épületforma, valamint a sajátos lekontyolt homlokzat. Ezen sajátos építményfajta megőrzése mindenképpen ajánlott. Nem csak a helyi építészet hagyományával, hanem a falu lakóinak hitéleti és gazdálkodási múltjával is megismerkedhetünk az általános iskola melletti épületben, ugyanis ott alakították ki a település Tájházát. A háromosztatú zsellérháznak a konyháját és a szobáját is korhűen rendezték be. Az itt látható kiállítási anyagokat mind a faluban gyűjtötték össze.

4

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

A település beépítésre szánt területeit két kategóriába soroltuk. Az első a hagyományos falu, amely a korabeli település arculatát szinte teljes mértékben megőrizte. A másik nagy lakóterület az új beépítésű területek, melyeket a következő fejezet részben vizsgáltunk. A zöldfelületek kategóriába került, a temető, a sportpálya és a játszótér is, valamint a tótól keletre fekvő, játszótérrel felszerelt füves terület. A település északi részén kisebb, a nyugati szélén nagyobb gazdasági terület került feltüntetésre. A település belterületének keleti szélén halad a Tatabánya-Oroszlány vasútvonal és az ehhez hasonló színnel jelöltük a vasúti megállóhely területét.

Hagyományos falu

A földszintes oldalhatáron álló, hosszházas, nyeregtetős épületek gyakran megtalálhatóak a település régi utcái mentén. A házak utcai homlokzatain a tetőket lekonyolták, gádoros épületforma alakult ki. Az épületek oldalán a lakoszobák és a konyha mellett tornác futott végig, melyeket mára már több helyen beépítettek.

UTCAKÉP

Új beépítés

Az új beépítésű területeken már több szintes, szintén magastetős épületek jellemzőek. A legújabb koroknak megfelelően számos mediterrán épületet is találunk a településen, melyek nem elszórtan, inkább egymás környezetében épültek/épülnek, egységes karaktert alkotva. Ezekre a kertvárosias beépítésekre a hagyományos falusi beépítéshez hasonló előírások vonatkoznak. Az új beépítésű területeken az épületek szabadon állóak és a hagyományos beépítéssel ellentétben itt már gyakoriak az előkertek, a házak homlokzata nincs közvetlen kapcsolatban közterülettel. A tömör kerítés helyett itt áttört térelválasztókat találhatunk. Az egyre népszerűbb előkert kialakításánál fontos, hogy oda ne ültessünk nagyméretű fákat, a növények ne takarják el az épületek homlokzatát. Javasolt azonban többféle, díszítő növénykiültetést alkalmazni, amit a kerítésen túl is lehet folytatni, ha van rá megfelelő terület. A látványos virágkiültetések javítják az utcák esztétikáját. A kérdőívet kitöltők jelentős többsége ültetne még fát, bokrot, vagy mindkettőt az utcájába, ami fontos, hisz az útfásítás jótékony hatással a mikroklimára, és hozzájárul a biodiverzitás fenntartásához.

Mediterrán-házak terület

A település déli részén található több mediterrán-típusú épület. Az alacsonyabb, 35°-os tetőhajlásszögű épületeket többnyire rendezett előkertekkel alakítják ki, ami a kerítés előtt és mögött egyaránt megjelenhet. Ezekre a területekre is vonatkozik az előkert kialakításakor, hogy alacsonyabb növekedésű növényeket célszerű alkalmazni. Itt az újabb beépítésű területekkel ellentétben több helyen megjelenik a tömör kerítés, ami a hagyományos és a modern építészet ötvözeteként jelenik meg.

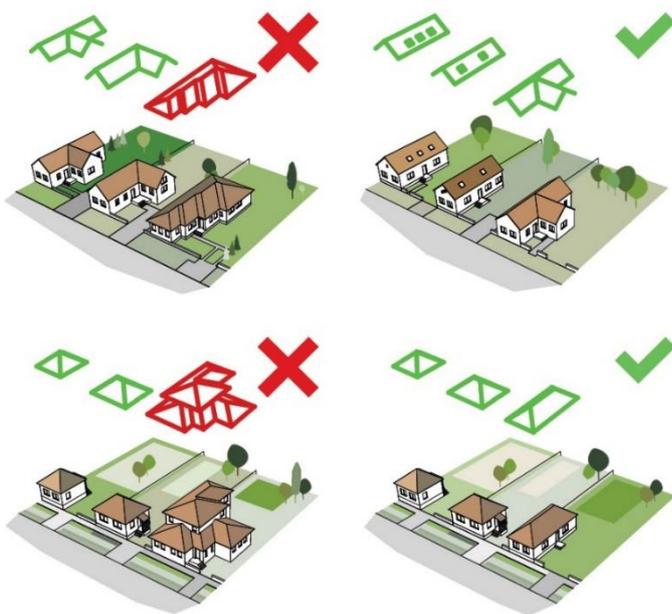

5 ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

Hagyományos falu

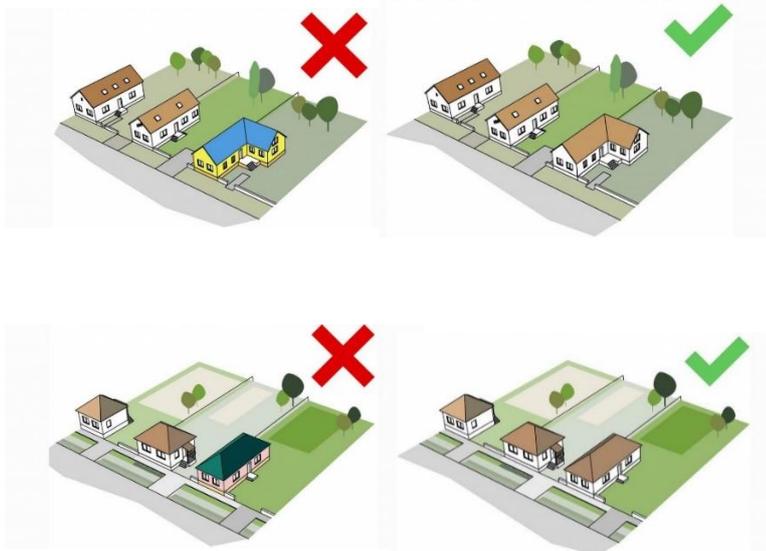
TETŐFORMA

A hagyományos beépítésű területen a tetőszerkezet egységes, elől lehet oromfalas, vagy lekontyolt homlokzatú is. Javasolt, hogy az új házak tetőzete minden esetben illeszkedjen a már kialakult utcaképhez, meredekségük

Új épület építésekor nyeregtetőt kell kialakítani, aminek síkja nem térhet el lényegesen a már kialakult beépítéstől és javasolt a cseréptetős fedés.

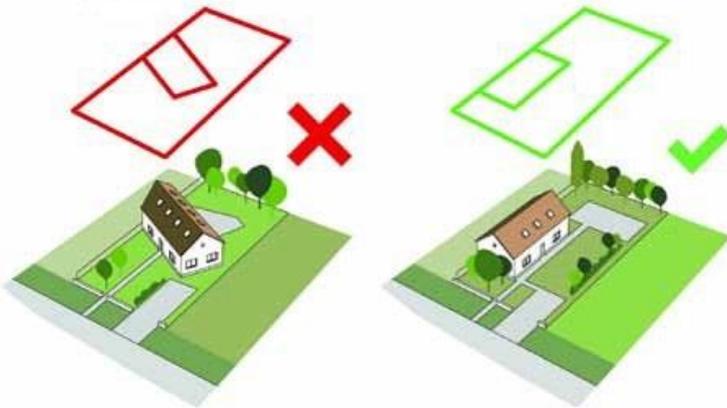
ANYAGHASZNÁLAT (SZÍNEK)

Kecskéden a hagyományos településrészben az egyes épületek színvilága habár eltérő, mégis jelen van egyfajta visszafogott illeszkedés, amit a hasonló anyag és színhasználat okoz.

A településrészben új épületek kialakításánál mind anyag mind pedig színhasználatban illeszkedni kell a meglévő utcaképhez. Nem alkalmazható a kirívó vagy feltűnő színhasználat, csak úgy, mint a csillogó hatású, rikító fémlemezzel történő fedés és burkolat sem. Elsődlegesen a világos, pasztell, illetve föld színek javasoltak. Ezt a színvilágot támogatta a lakosság is a kérdőívek kitöltése során.

TELEPÍTÉS

Lakóházakat a hagyományos beépítésű területeken az oldalhatár mentén, az utcára merőlegesen lehet építeni, homlokzati kapcsolatban a közterülettel, vagy ritkán előkert kialakításával. A nem az utcára merőleges, illetve indokolatlan mértékben hátrahúzott családi ház építése nem javasolt. Egy telekre legfeljebb egy kétlakásos lakóház építhető, vagy az egyik lakás helyett szolgáltató/kereskedelmi létesítmény helyezhető el.

KERÍTÉS

Kecskéden első sorban az áttört kerítések az elfogadottak, de a hagyományos faluban több felé láthatunk tömör kerítéseket, amik tovább viszik a hagyományos építészetet. A lakosság a kérdőív alapján fa, illetve kovácsoltvas kerítést lát legszívesebben Kecskéd utcáin.

KERÍTÉS – jó példák

MAGASSÁG

Az újonnan épülő épületeknek magasságukkal is illeszkedniük kell a településrészbe. Az épületek kialakításánál figyelembe kell venni a környező házak magasságát, azoktól nem lehet 0,5 méternél nagyobb eltérés.

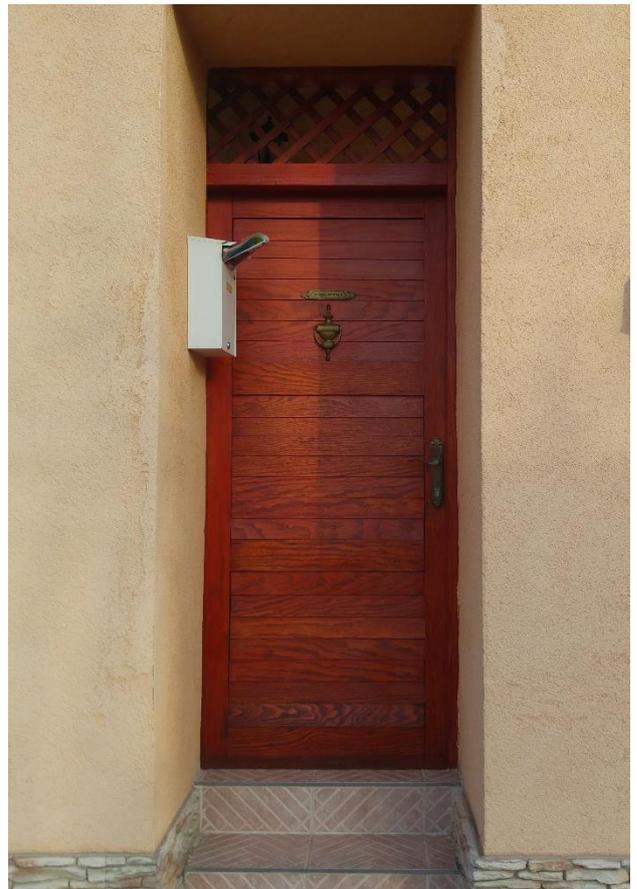
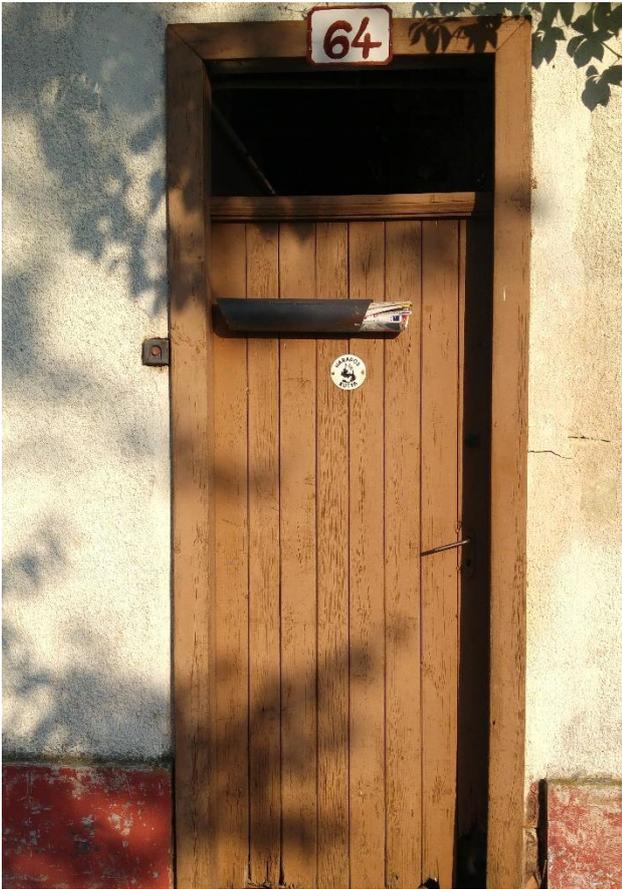

NYÍLÁSZÁRÓ

A közterületekkel homlokzati kapcsolatban álló épületek a nyílászárókon keresztül nyitnak az utcára egy vagy kettő kétsztrátú ablakkal, továbbá fa (vagy műanyag) bejárati ajtóval, melyek gyakran mintázottak. A településen a fehér műanyag nyílászárók megtörik a hagyományos utcaképet, ezért mindenképpen fa, vagy legalább fahatású nyílászáró alkalmazása szükséges. Nyílászárók cseréjekor figyelembe kell venni, hogy az arányok igazodjanak a meglévő állapothoz. Árnyékolóként leginkább a fa zsalugáter használata javasolt.

NYÍLÁSZÁRÓ – jó példák

KERT

A kertek szerepe átalakuló, azonban a hagyományos, falusi gazdasági udvarra még több felé látunk példát a hagyományos falu beépítésű területeken. A házak mögött gyakran termelnek zöldségeket a lakosok, így a háztáji kertészet még jelen van a település ezen részein.

Új beépítés

TELEPÍTÉS

A hagyományos falu területeihez hasonlóan, az új beépítés területein is az oldalhatáros beépítésmód jellemző, az utcavonalra merőlegesen. Itt már a legtöbb háznál találkozhatunk előkerttel, az épületek gyakran nem állnak közvetlen homlokzati kapcsolatban a közterületekkel.

TETŐFORMA

Fontos, hogy az utcaképet alkotó épületek egységes tetőszerkezeti megjelenéssel bírjanak, azonban itt a laposabb tetőzetek kialakítása is megengedett.

ANYAGHASZNÁLAT (SZÍNEK)

A hagyományos falu pasztell-, illetve földszíneihez képest, ezeken a beépítési területeken eltérő színvilág is kialakítható, de a harsány, telített színek itt sem javasoltak.

MAGASSÁG

Az új beépítésű területeken gyakoriak az emeletes, vagy tetőtér beépítésű épületek, azonban az egységes utcakép érdekében itt is fontos, hogy az épületek magassága ne térjen el jelentősen egymástól.

NYÍLÁSZÁRÓ - jó példák

Nyílászárók tekintetében célszerűbb fa anyagút, vagy mintázatút választani. A külső redőny kialakításánál figyelembe kell venni, hogy illeszkedjen a homlokzathoz.

KERÍTÉS - jó példák

Az új beépítés területein a mediterrán házas területeket leszámítva csak áttört kerítés épült. Ezeket maximum 50 cm-es lábazattal, valamint felettük fa, illetve fém kerítésráccsal lehet kialakítani.

Műszaki berendezések

Az utcakép megőrzése érdekében mindegyik beépítési típusnál ajánlott a ház használatához szükséges műszaki berendezéseket (klíma külső egység, napkollektor, antenna, épített kémények) az utcai homlokzatról nem látható helyen elhelyezni. Az épület hátsó oldalán kívül megoldást jelenthet az előkertben, növényzettel takart kiépítés.

Hirdetések, reklámtáblák

A kedvező településkép kialakítása és megőrzése érdekében fontos a hirdetések és reklámok településképbe illeszkedő elhelyezése. Ennek érdekében pozitív megoldás lehet hirdetőtáblák kialakítása, ahol egységesen lehetne megoldani az esetleges hirdetéseket, reklámokat. Szolgáltató- és vendéglátóipari egységeknél ajánlott az épületen elhelyezett feliratot, reklámot a homlokzattal egységben kialakítani.

RÉSZLETEK

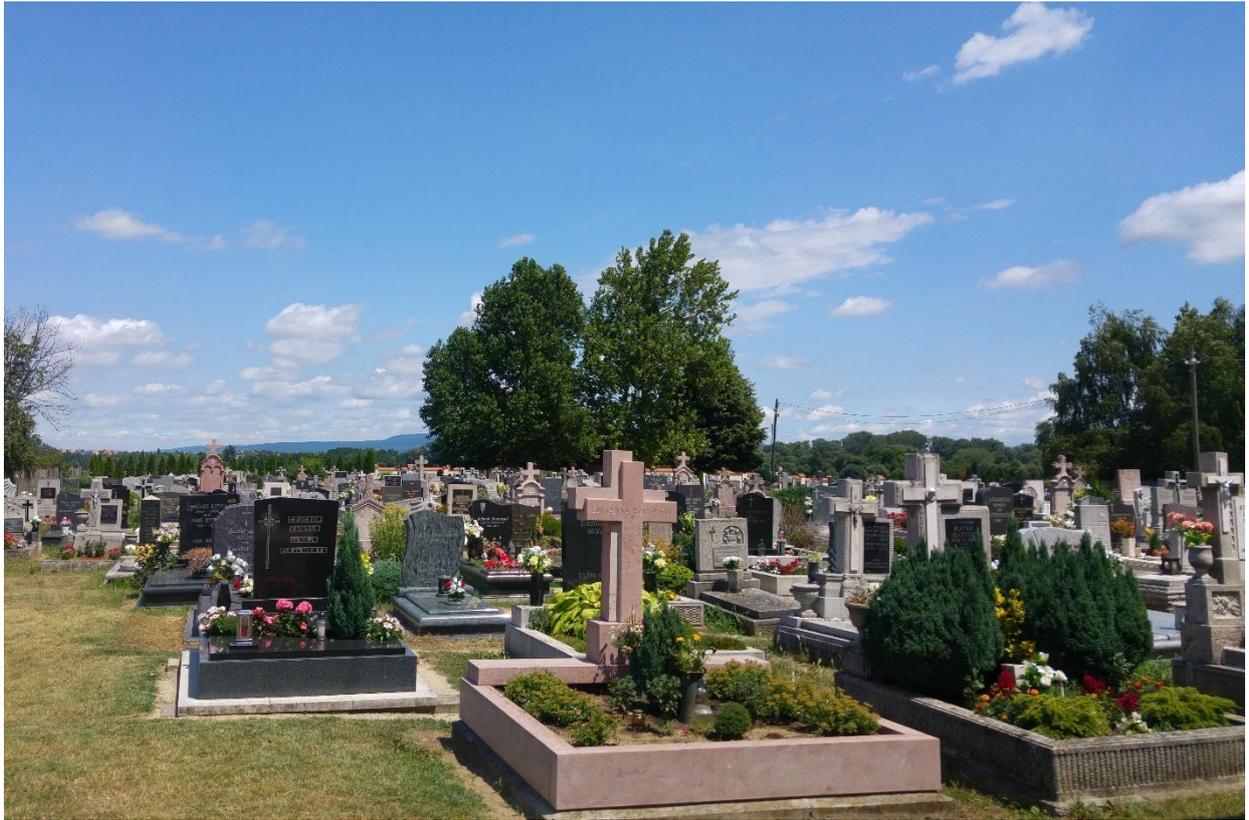
6 ZÖLDFELÜLETEK

Kecskéden viszonylag magas a zöldfelületek aránya. A településnek van sportpályája, ami mellet nagy alapterületű, jól felszerelt játszótér található. Van még egy játszótér a halastó mellett, gyakoriak az útszéli fásítások, valamint egy patak is növeli a község zöldfelületét.

TEMETŐ

A temető központi területen, a Szent Anna templom mögötti területen helyezkedik el. Itt található a műemléki szoborcsoport, valamint egy emlékmű a II. világháború kecskédi áldozatainak emlékére, továbbá jelentős értéket képvisel a ravatalozó melletti két nagyra nőtt platán (*Platanus x acerifolia*) és az ezüstlevelű hárs (*Tilia tomentosa*).

SPORTPÁLYA

Kecskéden nagy hagyománya van a sportnak. Összesen 7 focicsapat játszik a településen: öregfiúk, felnőttek, U19-16-14-13 ifi és serdülő csapatok, valamint van egy U15-ös lány csapat is. Az ifi és a felnőtt csapatoknak is figyelemre méltó eredményei vannak, többször értek el első helyezést Megyei I. osztályban is.

JÁTSZÓTEREK

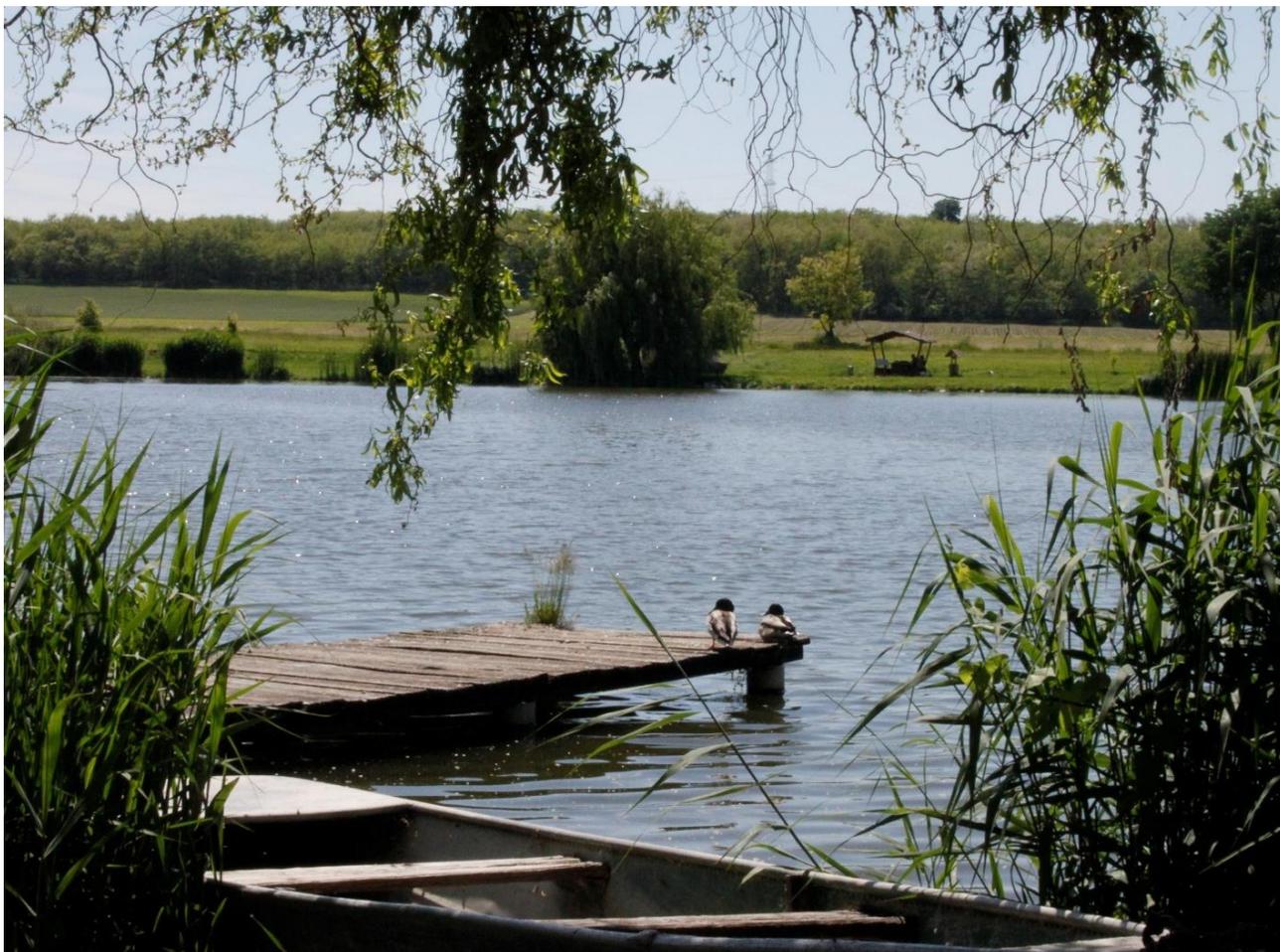

Két játszótér is található a településen: az egyik a sportpálya mellett, míg a másik a település déli részén található horgásztó melletti területen. A sportpálya melletti (felső) egy nagy alapterületű, nem rég felújított játszótér, sokféle játékkal a különböző korosztályok számára. A tó melletti játszótér (alsó) egy kisebb méretű, de az is alaposan felszerelt (csúszda, mászóvár, hinta, homokozó). Mindkét terület füvesített és fákat is ültettek, valamint padokat helyeztek el.

7 VÍZFELÜLET, TERMÉSZETKÖZELI TERÜLETEK

Kecskéd belterületének déli részén található a Kecskédi Horgásztó (más néven Öreg-tó). A 4,2 hektár vízfelületű tavat az Oroszlány-Kecskédi-vízfolyás táplálja, ami az Által-ér vízgyűjtő területének a része. A tónak gazdag faunája van: fő halai a csuka és a ponty, de fellelhető még amur, süllő, harcsa, keszeg, kárász és balin is. A horgásztó kezelője a Kecskédi Horgász Egyesület, ami kiépített infrastruktúrával (mosdó, büfé, padok, esőbeálló) várja a horgászokat. A napi sporton kívül horgászversenyeket is rendeznek (pl. Halfogó Megyei Horgász Csapatbajnokság), valamint a szomszédos területen játszótér is rendelkezésre áll a gyerekeknek.

Az Oroszlány-Kecskédi-vízfolyás végig folyik a település keleti részén (4. fejezet térképén látható) északi irányba. Mivel a patak leginkább fedetlenül folyik Kecskéden, jelentős szerepe van a településképpen. Dísztő értékén túl kedvező klimatikus hatása van és sokféle növény is megtalálható a víz mentén: tündérrózsák (*Nymphaea sp.*), nád (*Phragmites australis*), valamint a vízparton a nedves közeget kedvelő fák: éger (*Alnus glutinosa*), fűzfa (*Salix alba*).

8

GAZDASÁGI TERÜLETEK

A település gazdasági helyzete pozitív: az önkormányzatnak a fizetőképesség fenntartásához nem volt szüksége állami támogatásra, nem volt szüksége működési hitelre, csupán fejlesztési hitelt vett igénybe. Kecskéden elenyésző a munkanélküliség, ami részben a sok vállalkozásnak és vállalkozónak köszönhető, részben pedig annak, hogy a munkaképes lakosok többsége ingázik a környező városokba munkát vállalni. Gazdasági területeken belül vannak a településközpontban és egyéb településrészekben működő vendéglátó és szolgáltatást nyújtó üzletek, kereskedelmi egységek, valamint az ipari területek. A település belterületének nyugati szélén (Ipartelepen) található a Kirschner Hidraulika kft. ipartelepe. A cég 1992-ben indult, azóta is fejlődik, bővül. Elsődlegesen hidraulikus rendszerek kiépítésével, tápegységek, hengerek javításával, felújításával, valamint személyre szabott gyártásával foglalkoznak. Szintén a Kecskédi Ipartelepen található a Papiros 97 kft., aminek fő profilja a hulladékpapír kereskedelem (iskolai/óvodai papírgyűjtés, bálázás és eladás, lakossági hulladékpapír felvásárlás, iratmegsemmisítés, PET palack átvétel).

Kecskéden mezőgazdaság művelés is folyik, aminek az állattenyésztés része (hagyományos pásztoros) a belterület szomszédságában történik, néhol összeér a lakott területtel.

9 VASÚT

A település belterületének keleti határát jelenti a vasútvonal, vasúti megállóval, mely az Oroszlán-Tatabánya vonalon helyezkedik el.

10

IMPRESSZUM

KECSKÉD KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Kecskéd honlapcíme: <http://www.kecsked.hu/>

Kecskéd e-mail címe: hivatal@kecsked.hu

Kecskéd postai címe: 2852 Kecskéd, Vasút utca 105.

Telefon: (34) 478-002

Polgármester: Grúber Zoltán

Polgármester e-mail címe:

Főépítész: R. Takács Eszter, okleveles építészmérnök

Főépítész e-mail címe: proarch@t-online.hu

Összeállította: Kalász Nóra, Leel-Óssy Zsolt

Kecskéd, 2017.